

анських та Карибських країн були максимально віддаленими. Якщо останні наполягали на виключенні питань конкуренції, прозорості і інвестицій з порядку денного переговорного процесу, ЄС прагне продовжити переговори принаймні з тими членами, які на сьогодні готові до цього, решта ж членів СОТ мають приєднатися пізніше. Єдиним питанням, яке на теперішньому етапі знайшло підтримку всіх членів СОТ, є сприяння торгівлі¹. Учасники останнього засідання Генеральної Ради СОТ наблизилися до консенсусу щодо вироблення модальностей² у переговорах зі сприяння торгівлі. Що стосується трьох інших «Сінгапурських» питань, їх доля залишається невизначеною ще на деякий час. Переговори можуть продовжитися в рамках існуючих робочих груп, але вже з обмеженим колом учасників з порушенням принципу «єдиного зобов'язання»³.

О. О. Мельник

ст. викладач кафедри правового регулювання економіки юридичного факультету КНЕУ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ ТА ЄС

Глобалізація надає юридичним особам нових можливостей, що пов'язані, передусім, із виходом їх на ринки іноземних держав. Об'єктивно при цьому стає необхідність постійного вдосконалення механізму державного регулювання діяльності юридичних осіб. Отже, на сьогодні, однією з найважливіших задач для нашої держави є вступ до Європейського Союзу. Необхідна складова процесу підготовки — створення «європейського» механізму державного регулювання діяльності юридичних осіб.

Перші кроки на цьому шляху Україна вже зробила. Так, слід відзначити, що Цивільний кодекс України (далі — ЦК), який вступив у силу 1 січня 2004 р., встановив, що господарські товариства (за винятком повного та командитного) можуть засновуватися однією особою. Зазначене положення ЦК повністю відповідає 12-ій Директиві Ради Європи з корпоративного права від 21 грудня 1989 р. (далі — 12-та Директива). Ця Директива визначи-

¹ Сприяння торгівлі визначається як заходи, які може вживати уряд для сприяння руху, пропуску товарів та сплати митних платежів у митних пунктах.

² Модальності визначають загальну основу та цілі переговорного процесу з будь-якого питання.

³ Принцип єдиного зобов'язання передбачає, що домовленість не може бути досягнута з будь-якого питання, якщо не були завершені переговори з інших питань.

ла єдині для всіх країн-учасниць Європейського Економічного Співтовариства правові засади діяльності товариств з обмеженою відповідальністю однієї особи.

Особливу увагу нормативні акти компетентних органів ЄС приділяють обов'язкам юридичних осіб різних видів та відповідальності за їх невиконання. 12-та Директива встановлює, наприклад, такі правила:

1) фізична особа не може бути учасником кількох ТОВ, у випадку порушення фізичною особою цього правила, її може бути притягнуто до юридичної відповідальності;

2) єдиним учасником ТОВ не можуть виступати ТОВ однієї особи та будь-яка інша юридична особа. Юридична особа, яка порушує дану вимогу, може бути притягнута до юридичної відповідальності;

3) єдиний учасник ТОВ повинен мати такі ж повноваження, як і загальні збори учасників ТОВ;

4) всі рішення, котрі приймаються учасниками, мають оформлюватися письмово.

Слід відзначити, що вітчизняне законодавство на сьогодні встановлює, що ТОВ не може мати єдиним учасником інше господарське товариство, учасником якого є одна особа. Особа (як фізична, так і юридична) може бути учасником лише одного товариства з обмеженою відповідальністю, яке має одного учасника. Проте жоден нормативно-правовий акт не визначає специфіки управління ТОВ однієї особи.

Вважаємо, що чинне законодавство має врахувати досвід ЄС у регулюванні діяльності ТОВ однієї особи.

Наступним важливим аспектом діяльності деяких юридичних осіб в ЄС є розкриття юридичною особою інформації та відомостей про себе, порядок їхнього занесення до Реєстру.

Перша Директива Ради Європи №68/151/ЕЕС від 9 березня 1968 р. із змінами, що були внесені Спільною Директивою Європейського Парламенту та Ради Європи № 2003/58/ЕС від 15 липня 2003 р., передбачає, що такі юридичні особи як ТОВ та командитне товариство повинні відкрити справу в центральному реєстрі. Ця справа формується з документів та відомостей, перелік яких чітко визначений 1-ю Директивою:

— установчих документів чи акту про створення юридичної особи (за наявності — статут);

— будь-яких доповнень до зазначених вище документів, а також відомості про подовження терміну, на який було створено юридичну особу;

— після внесення доповнень до документів про створення юридичної особи, — повного тексту документу про створення (з врахуванням доповнень);

— відомостей про призначення та звільнення осіб, які уповноважені представляти юридичну особу у відносинах із третіми особами та в суді, а також управляти справами юридичної особи, здійснювати нагляд чи контроль за її діяльністю. При цьому обов'язково має зазначатися про те, чи може уповноважена особа діяти одноосібно, чи лише колегіально;

— не менше ніж один раз на рік до справи мають вноситися дані про розмір оголошеного статутного капіталу та фактично сплаченого статутного капіталу;

— звітно-облікових документів за кожний фінансовий рік, перелік яких подається в Директивах Ради Європи № 78/660/ЕЕС (9), 83/349/ЕЕС (10), 86/635/ЕЕС(11) та 91/674/ЕЕС (12);

— відомостей про будь-які зміни місцезнаходження юридичної особи;

— відомостей про ліквідацію юридичної особи;

— будь-яких судових рішень про недійсність юридичної особи;

— відомостей про призначення ліквідаторів, інформацію щодо останніх, зокрема про їх повноваження;

— інформації про припинення ліквідації, про виключення юридичної особи з Реєстру та про його наслідки.

На сьогодні в ЄС будь-яка зацікавлена особа може звернутися із клопотанням та одержати інформацію з Реєстру. Для полегшення та прискорення процедури одержання відомостей з Реєстру до 1 січня 2007 р. в ЄС, поряд із архівом справ юридичних осіб, у паперовій формі, буде створено базу даних відомостей в електронній формі. Після завершення формування такої бази даних заявники зможуть одержувати відомості та копії документів із Реєстру і за електронними запитами.

Слід зазначити, що перелік документів, які зберігаються в реєстраційній справі юридичної особи згідно зі статтею 11 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців» від 15 травня 2003 р. № 755-IV, не передбачає наявності відомостей про:

— призначення та звільнення осіб, які уповноважені представляти юридичну особу у відносинах із третіми особами та в суді, а також управляти справами юридичної особи, здійснювати нагляд чи контроль за її діяльністю. При цьому обов'язково має зазначатися про те, чи може уповноважена особа діяти одноосібно, чи лише колегіально;

— розмір оголошеного статутного капіталу та фактично сплаченого статутного капіталу;

— звітно-облікових документів за кожний фінансовий рік;

— відомостей про призначення ліквідаторів, інформацію щодо останніх, зокрема про їх повноваження.

Вважаємо, що до зазначеного закону слід внести відповідні доповнення та розширити перелік документів та відомостей, що зберігаються в реєстраційній справі.

Ю. В. Мельник

аспірант кафедри цивільного
та трудового права юридичного
факультету КНЕУ

ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В ГАЛУЗІ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

На сьогодні в Україні вже майже завершилися процеси, характерні для країн з перехідною економікою, і наша держава набула рис країни із ринковою економікою. У нас, як можна переконатися кожному, відбувається значний економічний підйом, у зв'язку з чим вітчизняна економіка потребує нових ринків збуту, поповнення обігових коштів та оновлення основних фондів за рахунок іноземних інвестицій. Тому державна політика у галузі зовнішньоекономічної діяльності має бути акцентована саме на розширенні зовнішніх ринків збуту та залученні іноземних інвестицій. Таку державну політику здійснюють Міністерство зовнішніх справ, Міністерство економіки та європейської інтеграції, Анти-монопольний комітет України.

Звичайно, вищевказані центральні органи виконавчої влади не можуть забезпечити реалізацію інтересів усіх суб'єктів господарювання у сфері зовнішньоекономічної діяльності щодо розширення зовнішніх ринків збуту та залучення іноземних інвестицій, що зумовлюється необхідністю індивідуального під-